

Anonimizált változat

Fordítás

C-77/24 – 1

C-77/24. sz. [Wunner]ⁱ ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. február 1.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. január 11.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek:

NM

OU

A felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél:

TE

Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) [omissis] a TE (1100 Wien [omissis]) felperesnek az NM (Málta, M-XXB 1120 Ta'Xbiex, [omissis]) elsőrendű alperes és az OU (Ciprus, CY-2108 Nicosia, [omissis]) másodrendű alperes ellen 18 547,67 euró és járulékai iránt indított perében az alpereseknek az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbbíróság, Ausztria) 2023. szeptember 4-i, 15 R 96/23g-46. ügyszámú – a Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (polgári jogi ügyekben eljáró bécsi regionális bíróság, Ausztria) 2023. április 27-i, 11 Cg 61/22d-29. ügyszámú határozatával részlegesen hatályon kívül helyezett – határozata ellen benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán az alábbi

v é g z é s t

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

hozta:

I. A bíróság folytatja a 2023. november 9-i, 5 Ob 18I/23p. számú végzéssel felfüggesztett eljárást.

II. A bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

1. Úgy kell-e értelmezni a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Róma II” rendelet) 1. cikke (2) bekezdésének d) pontját, hogy az egy társaság valamely szervével szembeni olyan kártérítési igényekre is vonatkozik, amelyeket a társaság hitelezője a jogvédelmi rendelkezéseknek (például a szerencsejátékokra vonatkozó jogszabályok rendelkezései) a szerv általi megsértéséből eredő jogellenes károkozásra alapoz?

2. Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdését, hogy az Ausztriában engedély nélkül online szerencsejátékot kínáló társaság szerve ellen az elszenvedett szerencsejáték-veszteségek miatt indított kártérítési perben a kár bekövetkezésének helye a következők szerint kerül meghatározásra:

a) az a hely, ahonnan a játékos a saját bankszámlájáról a társaság által vezetett játékosfiókba utal,

b) az a hely, ahol a társaság a játékosfiókot vezeti, amelyre a játékos befizetéseit, nyereményeit, veszteségeit és bónuszait könyvelik,

c) az a hely, ahonnan a játékos e játékosfiókon keresztül megteszi azokat a tétet, amelyek végül veszteséghez vezetnek,

d) a játékos lakóhelye, mint a játékosfiókban rendelkezésre álló egyenlegének kifizetésére vonatkozó követelésének a helye,

e) a játékos elsődleges vagyonának helye?

III. [omissis] [az eljárás felfüggesztése]

I n d o k o l á s:

Az I. pontról:

- 1 Az eljáró bírósági tanács a 2023. november 9-i végzésével felfüggesztette az eljárást az Európai Unió Bíróságának az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) által 2023. október 19-én az 5 Ob 110/23i. sz. ügyben az Európai Unió Bírósága elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való döntéséig.

- 2 A jelen előterjesztés alapjául szolgáló eljárás felperese – a követeléséről lemondva – most visszavonta keresetét, amit az eljáró bírósági tanács a 2023. november 23-i végzésével tudomásul vett, és ezért visszavonta az előzetes döntéshozatali kérelmet. A felfüggesztett eljárást ezért folytatni kellett annak érdekében, hogy az uniós jogi kérdést ebben az eljárásban lehessen tisztázni.

A II. pontról:

A. A tényállás

- 3 A Titanium Brace Marketing Limited (a továbbiakban csak: Limited) a máltai székhelyéről online kaszinót üzemeltetett a www.drueckglueck.com weboldalon keresztül. Kínálatát a teljes európai piacra kiterjesztette. Érvényes máltai szerencsejáték-engedéllyel rendelkezik, de nem rendelkezik az Österreichisches Glücksspielgesetz (a szerencsejátékról szóló osztrák szövetségi törvény) szerinti engedéllyel, és jelenleg fizetésképtelen.
- 4 Az elsőfokú bíróság illetékességi területén lakóhellyel rendelkező felperes a 2019. november 14. és 2020. április 3. közötti időszakban online szerencsejátékokat játszott a Limited weboldalán keresztül, és összesen a kereseti kérelemben érvényesített összeget fizette be anélkül, hogy nyert volna. Az alperesek voltak ebben az időszakban a Limited „igazgatói”.
- 5 Ahhoz, hogy a felperes a Limited honlapján játszhasson, ügyfélfiókot kellett nyitnia Máltán. Az osztrák bankszámlájáról egy máltai banknál vezetett számlára utalt pénzt, hogy feltöltse a játékosfiókja (az ügyfélfiókja) egyenlegét. A Limited ezeket a befizetéseket számlakövetelésként könyvelte el. A felperes számára Máltán megnyitott számla a Limited valódi pénzszámlája volt, amelyet a Limited számára mint játékos számára nyitott, és amelyet elkülönítettek a Limited társasági vagyonától. Ha a felperes úgy döntött, hogy részt vesz egy szerencsejátékban, a téttel megterhelték a játékosfiókját. Nyeremény esetén ez is a játékosfiókban került volna jóváírásra. A felperes összesen 18 547,67 euró szerencsejáték-veszteséget szenvedett el.

B. A felek perbeli álláspontja és az eddigi eljárás

- 6 A felperes a két alperestől a vesztesége megtérítését kéri. A Limited osztrák engedélyének hiányában a szerencsejátékban való részvételre létrejött szerződés semmis. A követelését kártérítési igényre alapozta, mert az osztrák szerencsejáték-monopóliumba való beavatkozás a jogvédelmi rendelkezések megsértésének minősül. A Limited ügyvezetőiként az alperesek voltak felelősek azért, hogy a társaság illegális szerencsejátékokat kínált Ausztriában. A hitelezőkel szemben személyesen és az [Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch – általános polgári törvénykönyv; a továbbiakban:] ABGB 1301. §-a értelmében vett több károkozóként egyetemlegesen feleltek a szerencsejátékról szóló osztrák szövetségi törvény játékosvédelmi rendelkezéseinek megsértéséért. Az elsőfokú bíróság joghatóságát (többek között) a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjára alapította a felperes.

- 7 Az alperesek a joghatósági kifogást emeltek. A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjára nem hivatkozhat a felperes. Az alperesek nem rendelkeztek jogkörrel annak eldöntésére, hogy a Limited kivonuljon-e a már kialakult osztrák piacról. Nem hoztak üzletstratégiai döntéseket, a másodrendű alperes csak a máltai szerencsejáték-hatósággal való kommunikáció kapcsolattartója volt. A kárt okozó esemény, illetve a kár bekövetkezésének a helye Málta. Az alperesekkel szemben nem az osztrák, hanem a máltai anyagi jogot kell alkalmazni, amely nem ismeri a társaság szerveinek a felelősségét a hitelezőkkel szemben.
- 8 Az elsőfokú bíróság joghatóság hiányában elutasította a keresetet.
- 9 A fellebbviteli bíróság ezt a végzést annyiban hatályon kívül helyezte, amennyiben a felperes a jogellenes károkozásból eredő kártérítési jogalapra alapította a követeléseit, és az elsőfokú bíróságot az eljárás megindítására kötelezte azzal, hogy mellőzze a korábban alkalmazott elutasítási okot.
- 10 A 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja szerinti, a jogellenes károkozás helye szerinti joghatóságra vonatkozó követelmények teljesülnek az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) hasonló tényállásban hozott 10 Ob 56/22s határozatára figyelemmel. Főszabály szerint egy korlátozott felelősségű társaság ügyvezetői a saját felróható magatartásukért csak a társasággal szemben felelnek; kivételt csak a megfelelő törvényi szabályozás, a hitelezők szándékos megkárosítása, bűncselekmény vagy a jogvédelmi rendelkezés felróható megsértése képez. A 6 Ob 168/19b. számú határozatban az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) kimondta, hogy a játékosvédelmi rendelkezések megsértése nemcsak olyan kötelezettségszegésnek minősül, amely a társaságot – a szervei tetteinek betudásán keresztül – harmadik személlyel szemben kártérítési felelősségre vonja, hanem az alperes ügyvezetőket a felperes személyesen is felelősségre vonhatja. A felperes ebben az ügyben is erre hivatkozik. A kár bekövetkezésének a helye Ausztriában van, mert a Máltán elhelyezett téték a játék sikeréhez vagy sikertelenségéhez igazodnak, és a veszteségek kiegyenlítődnek a nyereményekkel. Csak a végül fennmaradó veszteség az első kár, amely – a megfelelő összegnek az ausztriai vagyonából való hiánya miatt – kihat a játékosra. Az osztrák közjogi imperatív rendelkezéseknek az alperesek általi állított megsértése szintén azt eredményezi, hogy a kár Ausztriában következett be.
- 11 A fellebbviteli bíróság a felülvizsgálati kérelmet elfogadhatónak nyilvánította, mivel nincs legfelsőbb bírósági ítélkezési gyakorlat az osztrák bíróságok joghatóságának kérdésében a szerencsejáték-társaságok ügyvezetőivel szemben indított hasonló keresetek tekintetében.
- 12 Az alperesek felülvizsgálati kérelme a kereset elsőfokú bíróság általi elutasításának helyreállítására, másodlagosan pedig hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bírósághoz való visszautalásra irányul.
- 13 A felperes azt kéri, hogy a bíróság ne adjon helyt felülvizsgálati kérelemnek.

C. A vonatkozó jogszabályi rendelkezések

- 14 A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének a szövege a következő:

Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető:

[...]

2. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet;

- 15 A „Róma II” rendelet 1. cikkének szövege a következő:

(1) bekezdés: „Ezt a rendeletet a polgári és kereskedelmi ügyek területét érintő, olyan szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra kell alkalmazni, amelyek több állam jogához kapcsolódnak [...].”

(2) bekezdés: „E rendelet hatálya nem terjed ki a következőkre:

[...]

d) a társasági jogból, valamint más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyok – például a társaságok és más jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli szervezetek bejegyzés útján vagy más módon történő létrehozásával, jogképességével, belső szervezetével vagy feloszlásával kapcsolatos kérdésekben – , a tisztviselőknek és tagoknak a társaság vagy szervezet kötelezettségeiért való személyes felelősségéből, továbbá a számviteli iratok jog szerinti könyvvizsgálata során a könyvvizsgálóknak a társasággal vagy annak tagjaival szembeni személyes felelősségéből származó szerződésen kívüli kötelmi viszonyok;”

- 16 A „Róma II” rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a szövege a következő:

„Ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra azon ország jogát kell alkalmazni, amelyben a kár bekövetkezik, függetlenül attól, hogy mely országban következett be a kárt okozó esemény, valamint függetlenül attól, hogy ezen esemény közvetett következményei mely országban vagy országokban következnek be.”

- 17 Az osztrák Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (általános polgári törvénykönyv, a továbbiakban: ABGB) 1301. §-ának szövege a következő:

Több személy is felelősségre vonható a jogellenesen okozott kárért, ha ahhoz közösen, közvetlen vagy közvetett módon a károkozásra való rábírással, fenyegetéssel, paranccsal, segítségnyújtással, eltitkolással és hasonlókkal vagy

pusztán azzal járultak hozzá, hogy nem teljesítették a kár megakadályozására vonatkozó különös kötelezettségüket.

18 Az ABGB 1311. §-ának a szövege a következő:

„A véletlenségből bekövetkezett kárt az viseli, akiknek a vagyonában vagy személyében a kár bekövetkezik. Aki azonban felróhatóan okozta a véletlen eseményt, a véletlen károkozást megelőzni célzó törvényt sértett; vagy [omissis], minden olyan kárért felel, amely enélkül nem következett volna be.”

Az Österreichisches Glücksspielgesetz (a szerencsejátékokról szóló osztrák szövetségi törvény, a továbbiakban: GSpG) 3. §-ának szövege a következő:

„Amennyiben e szövetségi törvény másként nem rendelkezik, a szerencsejátékok szervezésének joga a szövetségi államot illeti meg (szerencsejáték-monopólium).”

D. Az előzetes döntéshozatalra utalás indokolása

- 19 1.1. Az osztrák ítélkezési gyakorlat szerint a joghatóság megítélése szempontjából a keresetlevél adatai a meghatározóak. Nem szükséges kifejezetten hivatkozni a „Brüsszel Ia” rendelet szerinti joghatóságra. A felperesnek csak a szükséges tényállási alapot kell előterjesztenie. Az úgynevezett „kétszeresen releváns tények” esetében, azaz olyan tények esetében, amelyekből mind a joghatóság, mind az igény megalapozottsága levezethető, a kereseti kérelem megalapozottságának elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a joghatóság vizsgálatát ne terhelje átfogó érdemi vizsgálat. A joghatóság kérdését tehát az alapján kell megítélni, hogy a keresetlevél adatai megalapozottak-e.
- 20 1.2. Az osztrák joggal kapcsolatos már létező ítélkezési gyakorlat szerint a társaság szervének harmadik személlyel szembeni felelőssége az ABGB 1311. §-a alapján főszabály szerint fennállhat valamely jogvédelmi rendelkezés felróható megsértése esetén, és a GSpG játékosvédelmi rendelkezéseit az ítélkezési gyakorlat már jogvédelmi rendelkezéseknek minősítette. Az alperesek állításai szerint a máltai kártérítési jog nem ismer hasonló felelősséget.
- 21 1.3. Az alperesekkel szemben a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja szerinti jogellenes károkozáson, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményen alapuló kártérítési igények fennállásának állítása tehát – az osztrák kártérítési jog alapján – nem megalapozatlan. Az osztrák anyagi jognak a felperes által hivatkozott alkalmazhatóságát azonban vizsgálni kell, hogy megalapozott-e. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint e tekintetben nem áll fenn „*acte claire*”, így célszerű az Európai Unió Bírósága elé terjesztés.
- 22 2. Az Európai Unió Bírósága – amennyire áttekinthető – még nem foglalt állást a „Róma II” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének d) pontjában foglalt kivétel hatályával. A C-147/12. sz. ügyben hozott *ÖFAB* ítéletében ugyanakkor – a nemzetközi polgári eljárásjog területe szempontjából – kitűnik (42. pont), hogy a (akkoriban alkalmazandó) 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti

„jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy ez a fogalom magában foglalja a valamely részvénytársaság hitelezője által egyrészt e társaság valamely igazgatósági tagjának, másrészt valamely részvényesének e társaság tartozásaiért való felelőssége megállapítása iránt előterjesztett olyan kereseteket, mint az alapeljárásban előterjesztett keresetek, ha az említett társaság üzleti tevékenységének folytatását annak ellenére engedték, hogy az tőkehiányban szenvedett, és köteles lett volna megindítani a felszámolást.

- 23 3. E kivétel hatályára vonatkozóan nincs nemzeti ítélkezési gyakorlat. Az osztrák és a német szakirodalomban a következő nézeteket találjuk:
- 24 3.1. *Wagner* (Die neue Rom II-Verordnung [Az új „Róma II” rendelet], IPRax 2008, 1) úgy véli, hogy az 1. cikk (2) bekezdésének d) pontja kiterjesztő értelmezése a társasági tagoknak és szervezeteknek a mulasztásért való felelősségét is magában foglalná a társasággal és a harmadik személy hitelezőkkel szemben. *Wagner* szerint azonban normatív-funkcionális szempontból jobb érvek szólnak amellett, hogy a társasági tagoknak a harmadik személy hitelezőkkel szembeni felelősségét a jogellenes károkozás jogával kapcsoljuk össze.
- 25 3.2. *Lurger/Melcher* (Handbuch Internationales Privatrecht² [A nemzetközi magánjog kézikönyve] [2021] 5/14. és azt követő pontok) szerint a társasági tagoknak és szervezeteknek a társaság kötelezettségeiért való felelősségének kivétele esetén kérdéses, hogy ez csak a testületi felelősségre vagy annak korlátozására (azaz a társasági forma függvényében esetleg a tőkeegyesítő társaság tagjainak felelősségáttörésére) vonatkozik, vagy magában foglalja-e ezen túlmenően egyéb mulasztásért a társasággal és annak hitelezőivel szemben felelősséget is. Rámutatnak arra, hogy az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata (C-147/12. sz. ügy) feltételezi – legalábbis a joghatóság területén – a felelősségáttörésre alapozott igényeknek a jogellenes károkozás joga szerinti minősítését.
- 26 3.3. *Neumayr* (in KBB⁷ Art 1 Rom II-VO [a „Róma II” rendelet 1. cikke] 6. pont) szerint a kivétel nem vonatkozik a társasági tagokkal és a társasági szervek tisztségviselőivel szembeni jogellenes károkozásból eredő kártérítési igényekre.
- 27 3.4. Németországban a kivételt illetően vannak olyan nézetek, hogy a társasági jogban gyökerező igények szerződésen kívüli károkozásból eredő igényekként, különösen a jogellenes károkozásból eredő igényekként való minősítése elképzelhető, ha az a társasági tagoknak és szervezeteknek a társaság kötelezettségeiért való személyes törvényi felelősségét érinti (*Junker* in MüKomm⁸ 1. cikk, 36. pont). A német Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország, a továbbiakban: BGH) (II ZR 84/05, NJW 2007, 1529) azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy melyik jogot kell alkalmazni a személyes felelősségre, ha a holland jog szerinti korlátolt felelősségű társaság cégnevében

- nem szerepel a felelősség korlátozására utaló, a cégforma megnevezését tartalmazó elem, és a társasági tag személyes felelősségét nem a társasági jog, hanem a jogellenes károkozáson alapuló jog alapján minősítette, mivel a cégforma megnevezését tartalmazó elem használata nem része a társasági jog szerinti specifikus kötelezettségeknek (lásd még: Junker, ugyanott, 38. pont).
- 28 3.5. A BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) által a jogellenes károkozáson alapuló anyagi jog alapján kidolgozott felelősségättörést ([Bürgerliches Gesetzbuch {német polgári törvénykönyv}, a továbbiakban:] BGB 826. §-a), amely azon meghatározatlan számú hitelezőt hivatott védeni, akiknek a társasági tag a jóerkölcsbe ütköző magatartásával okozott kárt, Németországban is túlnyomórészt a jogellenes károkozáson alapuló jog alapján minősítik (lásd: *Junker*, ugyanott, 38. és azt követő pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, ettől eltérő véleményekkel is)
- 29 3.6. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint az Európai Unió Bíróságának a C-147/12. sz. ügyben hozott *ÖFAB* ítéletében képviselt nézete, amely a nemzetközi polgári eljárásjogban összekapcsolja a társaság harmadik személy hitelezőinek a kártérítési igényeit a jogellenes károkozáson alapuló igényekkel, a „Róma II” rendelet területén is amellet szólhat, hogy e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének d) pontjában foglalt kivételt – annak tág megfogalmazása ellenére – szűken értelmezzük, és a társaság hitelezőinek a jogellenes károkozáson alapuló kártérítési igényeit ne tekintsük annak hatálya alá tartozónak.
- 30 4. Amennyiben a kivétel itt nem alkalmazandó, akkor a „Róma II” rendeletet elsősorban a rendelet 14. cikke szerinti jogválasztás alapján, majd az 5–9. cikk szerinti különös kapcsoló tényezők, végül pedig a „Róma II” rendelet 4. cikkének általános szabálya szerint kellene alkalmazni (*Neumayr in KBB*⁷ Vor Art 1 Rom II-VO, 3. pont; 6 Ob 186/21b).
- 31 4.1. Jogválasztásra egyik fél sem hivatkozott. A „Róma II” rendelet 5–9. cikkének különös kapcsoló tényezői a termékfelelősségre, a tisztességtelen versenyre, a környezeti károkra, a szellemi tulajdonjogok megsértésére és a szervezett fellépésre vonatkoznak; ezek nem relevánsak.
- 32 4.2. Ezért a „Róma II” rendelet 4. cikkét kell figyelembe venni. E cikk (2) bekezdésében szabályozott eset, miszerint a károkozásért felelősnek tekintett személy és a kárt elszenvedő személy szokásos tartózkodási helye a kár bekövetkezésének időpontjában ugyanabban az országban található, a tényállításokban nem áll fenn. Így a „Róma II” rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében foglalt általános szabály az irányadó.
- 33 4.3. Eszerint a jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra azon ország jogát kell alkalmazni, amelyben a kár bekövetkezik, függetlenül attól, hogy mely országban következett be a kárt okozó esemény, valamint függetlenül attól, hogy ezen esemény közvetett következményei mely országban vagy országokban következnek be. A „kár” az elsődleges kárra

vonatkozik; a hivatkozás arra a helyre történik, ahol a felelősséget kiváltó esemény a közvetlenül érintett személynek közvetlen kárt okozott (*Neumayr* in KBB⁷ Art 4 Rom II-VO, 3. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 34 4.4. Az abszolút jogok megsértése nélküli, tisztán vagyoni kár esetén – mint ami ebben az ügyben is a vita tárgyát képezi – a kár bekövetkezésének a „Róma II” rendelet 4. cikk (1) bekezdése értelmében vett helyének a meghatározása a szakirodalom szerint nehézkes (*Melcher*, *Reine Vermögensschäden im internationalen Zuständigkeits- und Privatrecht*, VbR 2017, 126; *Lurger/Melcher*, *Handbuch Internationales Privatrecht*², 5/37. és azt követő pontok, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, különösen a 81. lábjegyzetben). Hivatkozni kell a „Róma II” rendelet (7) preambulumbekkezdésben is előírt koherencia értelmében a 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja szerinti joghatósági szabályra.
- 35 4.5. A káresemény bekövetkezésének a 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja szerinti helyének meghatározásához a kár bekövetkezésének a helyét kell alapul venni (lásd: a Bíróság *Vereniging van Effectenbezitters* ítélete, C-709/19, 26. és azt követő pontok), minek körében a joghatóság biztosításának különös kritériumai eleve amellet szólhatnak, hogy a kárt okozó esemény bekövetkezésének helye a felperes lakóhelye szerinti tagállamban van, ami a felperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságát eredményezi (lásd: a Bíróság *Universal Music International Holding* ítélete, C-12/15; *Löber* ítélete, C-304/17, 34. pont). A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ilyen kritérium lehet például a tájékoztatóra vonatkozó kötelezettség vagy a jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettség megszegése a felperes lakóhelye szerinti államban (a Bíróság *Vereniging van Effectenbezitters* ítélete, C-709/19), illetve befektetés- és kártipikus számlák (bankszámla és értékpapírszámla) vezetése a felperes lakóhelye szerinti államban található bankoknál (a Bíróság *Löber* ítélete, C-304/17). Arra a helyre, amelyen a tisztán vagyoni kár közvetlenül bankszámlán következett be, az vonatkozik, hogy arra a 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja értelmében vett joghatóság csak akkor alapítható, ha a tényállás egyéb sajátos körülményei is megalapozzák ezt a joghatóságot (lásd: *Lurger/Melcher*, *Handbuch Internationales Privatrecht*² 5/37. pont).
- 36 4.6. A közelmúltban hozott 10 Ob 56/22s és 8 Ob 172/22k számú, a 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjával kapcsolatos, egy máltai társasággal szembeni szerencsejáték-ügyekben hozott ítéletekben az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) abból indult ki, hogy nem döntő, hogy a társaság hol vezeti a játékosfiókokat. A játékos befizetése még nem károsítja a vagyont, mert ugyanerre az összegre vonatkozóan követelése van a társasággal szemben, amelyet a kérésére bármikor kifizetethet a társasággal. Csak a tiltott szerencsejátékból származó nyereményt meghaladó veszteség károsítja a játékos vagyont azáltal, hogy a veszteség összegével csökkenti a kifizetési igényét. Az osztrák joghatóságra utalóként abban az ügyben azt a körülményt értékelte a bíróság, hogy a kártérítést megalapozó jogellenesség a szerencsejátékokat szabályozó osztrák jog megsértéséből, azaz az osztrák közjogi imperatív

rendeletek megsértéséből ered. A szerencsejáték-társaságokkal szembeni kártérítési igényekre vonatkozó 3 Ob 164/23y és a 6 Ob 168/23h számú két ítélet is abból indul ki, hogy a kártérítés szempontjából releváns kötelezettségszegés Ausztriában történt.

- 37 4.7. Ha ezt a 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja szerinti, a kár bekövetkezésének a helyére vonatkozó álláspontot – a joghatóságra vonatkozó jog és a nemzetközi magánjog szükséges koherenciája miatt – a „Róma II” rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerinti kár bekövetkezésének helyére is alkalmazzuk, akkor valószínűleg a felperes szokásos tartózkodási helyét kellene alkalmazni a felperesnek a játékosfiók egyenlegének kifizetésére vonatkozó követelése helyeként.
- 38 4.8. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) 6 Ob 233/18k számú ítélete egy olyan tényállás alapján, amelyben a felperes Ausztriából rendelkezett a vagyonával és végezte az átutalást, ebbe az irányba mutat. A bíróság abban az ügyben megerősítette az osztrák anyagi jog alkalmazását. A hatodik tanács – az ott lefolytatott eljárás keretében egy Svájcban székhellyel rendelkező közjegyző ellen, aki nemesfém-állományokra vonatkozó hamis vizsgálati jelentéseket állított ki – nem emelt kifogást a kéresemény bekövetkezésének a „Róma II” rendelet 4. cikke szerint irányadó helyének az ausztriai helyzet sajátos körülményeire való lokalizálása ellen.
- 39 4.9. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint az elsődleges kár bekövetkezése helyének a megítélésében egyrészt az a döntő tényező, hogy miből áll a kár, másrészt az, hogy a kár – a megfelelő vagyoni elem első csökkenése értelmében – hol következett be először. Itt számításba jön az a hely, ahonnan a felperes a bankszámlájáról végez átutalásokat a játékosfiókjába – ha abból indulunk ki, hogy a felperesnek a bankjával szemben fennálló számlapénz-követelése értéktartóbb, mint szerencsejáték-társasággal szemben fennálló, a játékosfiókjában lévő könyvelési egyenleg kifizetésére irányuló követelése, így ezáltal már bekövetkezett volna a vagyon hátrányos változása. Az alperes kifogásai értelmében az is elképzelhető lenne, hogy csak a játékosfiókban keletkezett veszteség révén feltételezzük a végleges vagyonsökkenést, és – mivel a fiók Máltán van – ezt a Máltán keletkezett első kárként értékeljük. Mivel azonban egy ilyen veszteség attól függ, hogy a felperes újra játszik-e (és veszít-e), csak ezt a veszteséghez vezető (további) játékot lehetne az első kárt okozónak értékelni, és ennek a játéknak a helyét figyelembe venni. Ha csak a játékosfiók egyenlegének kifizetésére vonatkozó követelés (végleges) elvesztését tekintjük első kárnak, akkor felmerül a kérdés, hogy hol található e követelés helye – Máltán, ahol a fiókot vezetik, a felperes lakóhelyén, az elsődleges vagyona helyén vagy máshol.
- 40 4.10. Amennyiben az elsődleges kár bekövetkezésének helye Ausztriában van, akkor az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint – az Európai Unió Bíróságának fent említett, a 2012. évi „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjával kapcsolatos ítélkezési gyakorlata értelmében – az alkalmazandó jog kérdésében is

abból kellene kiindulni, hogy a helyzet sajátos körülményei a kár bekövetkezésének helye szerinti nemzeti anyagi jogra utalás mellett szólnak. A „Róma II” rendelet 4. cikkének (3) bekezdése szerinti, egy másik országgal fennálló nyilvánvalóan szorosabb kapcsolat ebben az esetben nem lenne felismerhető az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint.

A III. pontról:

[omissis] [nemzeti eljárásjog]

Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság)

Bécs, 2024. január 11.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM